Rok IV — Nr 35 (16) Bydgoszcz, Olsztyn, dnia 29 sierpnia 1948 r. Cena zł 15

RZEMIEŚLNIK POMORSKI

TYGODNIK GOSPODARCZY

J. Cieszyński

wicedyr. Pom. Izby Rzemieślniczej.

CECHY PRZYMUSOWE

Cechy jako organizacje fachowe rzemiosła istnieją setki lat. Niektóre obchodziły już 700-lecie istnienia. Są i takie, których założenie datuje się zaledwie kilka lat wstecz.

Tak jak na przestrzeni wieków zmieniły się warunki polityczne i gospodarcze krajów i świata, tak zmiennym było podłoże istnienia i rozwoju cechów.

Były czasy w których warunki ogólne sprzyjały istnieniu i rozwojowi cechów, ale były i czasy głębokiego upadku.

Na początku XIX wieku, w okresie rozwoju przemysłu, opartego o nowo-wynalezionej i stosowanej w fabrykach maszyny parowej, cechy były już tylko formą o pięknych tradycjach. Treść już dawno nie była taką, jaką stanowiła działalność cechów w okresie ich powstawania i kilka dalszych wieków.

Z organizacji, której zadaniem było podniesienie godności zawodowej, obrona interesów zawodowych, troska o narybek, troską o starych i chorych członków, ich wdów i sierot, pozostała tylko jeszcze nazwa i naśladownictwo niektórych dawnych czynności tradycyjnych.

Cechy i ich działalność nie były w wielu okręgach dostosowane do rzeczywistości i dlatego straciły swe wpływy i znaczenie, aczkolwiek członkowie wkładali dużo dobrej woli w pracę organizacyjną.

Dopiero początek XX wieku przynosi pewną zmianę na lepsze, wbrew proroctwom teoretyków ekonomistów, którzy kilka dziesiąt lat temu wstecz przepowiadali upadek rzemiosła.

Rzemiosło poszło z duchem czasu, przekształciło się, dostosowując swój sposób produkcji do postępów technicznych. Wykorzystało wynalazki, podciągnęło siebie i swoich pracowników wzwyż. Jednym słowem, dostosowało swą rolę do wymogów postępowego społeczeństwa.

Rzemiosło jako drobny producent o swoistym charakterze okazało się nie zastąpionym. Tylko jego organizacja zawodowa, cechy, niewiele zmieniły metody pracy.

Dopiero powołany na początku XX wieku samorząd gospodarczy rzemiosła, Izby Rzemieślnicze, potrafiły działalność nieco zmodernizować.

Rezultat byłby może lepszy aniżeli ten, jaki cechy w ostatnich dziesiątkach lat wykazały.

Niestety cech był tylko organizacją dobrowolną, która nie zawsze posiadała możliwości zrealizowania swoich uchwał.

Wielce pożałowania godna była okoliczność, że wiele, bardzo wiele, egoistycznych jednostek, nie będąc członkami cechu, korzystali jednak ze wszystkich osiągnięć jakie cech żmudną pracą i pertrakcjami zdołał uzyskać.

Cechy pragnęły przeto przez możliwe niskie składki zjednać sobie wszystkich rzemieślników, prowadzących w obwodzie cechu swój warsztat. Była to praktyka niemądra, stosowana zresztą przez większość cechów. Tym sposobem cech niewiele zyskał nowych członków, natomiast wpływy budżetowe z tytułu składek były niewystarczające dla należytego spełnienia zadań przewidzianych i podykłowanych statutem i życiem.

Stałe trudności finansowe oraz brak możliwości przeprowadzenia słusznych i niekiedy doniosłych uchwał w stosunku do rzemieślników nie należących do cechu, były powodem ogólnego zniechęcenia. Cechy często istniały tylko na papierze lub też wykazały minimalną żywotność, nikomu nie przynoszącą korzyści lub zadowolenia.

A jeżeli znalazła się ambitna i zdolna jednostka, to obarczano ją zazwyczaj wszystkimi obowiązkami jakie normalnie spełnia grono osób czyli zarząd cechu.

Podziwiać należy upartość niektórych takich tytanów pracy społecznej, którzy przez całe lata potrafili być w cechu wszystkim i na których barkach spoczywała cała jego praca. Ani trudności finansowe, ani niepowodzenie, ani nawet krytyka własnych członków nie mogły ich z równowagi wytrącić.

Jakkolwiek tym sposobem sztukowano i przetrwano niejeden trudny okres, dla pracy organizacyjnej powstał z takiej praktyki ujemny skutek, o którym najmniej pamiętano. Nie wychowano bowiem narybku obeznanego z pracą organizacyjną.

Jeżeli taki uniwersalny starszy cechu z jakichkolwiek powodów urząd swój złożył, to nie było dosłownie nikogo, któryby mógł po nim objąć spuściznę, a co najmniej brakło ludzi doświadczonych w pracy społecznej.

Toteż obok różnych trudności jakie były powodem nie dość intensywnej pracy w cechach doszedł najbardziej pożałowania godny fakt, że nie było ludzi światłych i doświadczonych, którzy stali na wysokości zadania.

Wszystko to były skutki istnienia w ostatnich dwóch wiekach tylko cechów wolnych, do których należyć nie było ustawowego obowiązku. Mimo to korzystali z osiągnięć wszyscy bez względu na to, czy do pracy organizacyjnej przyczynili się współpracą bądź finansami.

Egoistów niestety było i w rzemiośle w każdym czasie. Nierzadko bywało, że liczba przedsiębiorców stojących poza cechem była większa aniżeli liczba członków cechu.

Pewien krok naprzód było rozporz. Min. Przem. i Handlu z dnia 20 lutego 1936 r. o cechach rzemieślniczych, które przewidywało możliwość utworzenia cechów przymusowych. Okupacja przerwała okres przekształcenia, zaś rok 1945 najmniej nadawał się do zrealizowania zawartych w wspomnianym rozporządzeniu przepisów. Toteż kongres rzemiosła w r. 1946 w Bydgoszczy uchwalił jako jeden z pierwszych postulatów, cechy przymusowe.

Postulat został zrealizowany. Stoimy w przededniu ustanowienia komisarycznych zarządów dla cechów, które zgodnie z siatką, zatwierdzoną przez Min. Przem. i Handlu, będą istnieć. Głównym zadaniem komisarycznych zarządów to przeprowadzenie rejestracji przedsiębiorstw należących do cechu, opracowanie budżetu oraz przygotowanie wyborów do zarządu i komisji.

W świetle przytoczonych uwag najtrudniejszym zadaniem będzie opracowanie takiego budżetu, który zapewni zrealizowanie zadań cechu statutem objętych. Zadanie cechu, z czego należy sobie zdać dokładnie sprawę, jest w porównaniu do okresu cechów wolnych znacznie rozszerzone.

Cechowi przywrócono wiele praw z jakich korzystał w okresie najpiękniejszego rozkwitu. Rola cechu dostosowana jest do obecnego ustroju gospodarczego państwa, do planu odbudowy i produkcji, do zmierzeń w dziedzinie udostępnienia wyszystkim obywatelom w równej mierze dóbr materialnych i kulturalnych.

Rzemiosłu przydzielono w tym planie ważny odcinek i należyte jego opracowanie wpływa w wielkiej mierze na zrealizowaniu planu jako całości.

Jeżeli państwo wymaga od rzemiosła spełnienia pewnego ściśle określonego za-

dania w ogólnym planie, to równocześnie daje ono rzemiosłu możliwości ku temu. Podstawą spełnienia tego zadania, to podciągnięcie wszystkich bez wyjątku rzemieślników pod rygor organizacyjny.

Tym niemniej zrealizowanie wszelkich planów zależne jest mniej lub więcej od możliwości finansowania działalności organizacyjnej. Zgodnie zatem z instrukcją Min. Przem. i Handlu cechy muszą być liczbowo silne, aby i pod względem finansowym mogli swoje zadania spełnić.

Budżet cechowy wymaga zatem bardzo szczegółowego i dokładnego opracowania. Składki członkowskie stanowić będą główne źródło dochodów, ale poszczególne zakłady będzie można obciążyć tylko tyle, o ile to w interesie organizacji będzie konieczne. Jednak budżet przewidzieć musi dostateczne środki na pokrycie budżetem przewidzianych wydatków.

Przy opracowaniu budżetu należy stanowczo dotychczasowe doświadczenie wykorzystać a w szczególności pamiętać, że organizacja zawodowa, która nic nie posiada, niczego dokonać nie może.

Jeżeli jakikolwiek cech dotychczas mimo posiadania odpowiednich funduszów nie działał tak, jak tego wymagały okoliczności, to wina nie zawsze polegała wyłącznie na zarządzie. Często wykonanie uchwał stało się niemożliwością tylko z powodów technicznych.

Członkowie zarządu odpowiedzialni za wykonanie uchwał, są przecież też przedsiębiorcami z własnym warsztatem, zarabiającym na utrzymanie.

Wśród rzemiosła nie ma takich kapitalistów, którzy dla dobra sprawy poświęciliby swoje przedsiębiorstwa. A wykonanie uchwał wymaga niekiedy dużo nakładu pracy i zachodu. Toteż pamiętać należy przy opracowaniu budżetu, że zarząd jest odpowiedzialny za wykonanie uchwał, jednak sam wykonać ich nie zawsze może. Prace czysto kancelaryjne należy powierzyć fachowcowi biuraliście, który musi być do dyspozycji zarządu.

Jest to jeszcze kwestia, która wymaga wyjaśnienia, czy każdy cech winien angażować dla siebie pełną siłę, lub czy kilka cechów wspólnym biurze korzystać będą z wspólnej siły. W żadnym jednak wypadku bez fachowej siły wykonawczej działalność cechu nie jest w przyszłości do pomyślenia.

Zbyt wielostronne i obszerne będzie w przyszłości zadanie cechu, aby móc dotychczasowymi niejako domowymi sposobami prowadzić jego agendy.

Biorąc jako przykład chociażby odcinek zaopatrzenia produkcji i zbytu. Rola cechów jest tu szczególnie ważna. Korespondencja i wykazy oraz sprawozdania okresowe i roczne, wszystko to wymagać będzie nie tylko znajomości fachowej w rzemiośle, ale także prac biurowych, gdyż korespondencja pomiędzy zarządem a członkami oraz pomiędzy cechem a władzami będzie stała i terminowa. Nie każdy rzemieślnik będzie mógł pracę tą należycie wykonać i dlatego płatna siła będąca zawsze do dyspozycji cechu jest nieodzowna.

Praktyka niektórych cechów, zatrudniając od szeregu lat płatną siłę biurową są najlepszym dowodem, że prace takiego sekretariatu dają dobre wyniki.

Rozszerzona działalność cechu oraz rola jaką odgrywać będą w przyszłości w życiu gospodarczym państwa organizacje rzemiosła, uzasadniają w zupełności utworzenie przy każdym cechu stałego sekretariatu. Odbierze on zarówno zarządom tak zwaną papierkową robotę, bez której w dzisiejszych czasach nie jest do pomyślenia organizacja zawodowa, powołana do spełnienia ogromnego zadania w obecnym ustroju państwa.

Rozporządzenie w sprawie obrotu i gospodarowania odpadkami użytkowymi

W sprawie obrotu i gospodarowania odpadkami użytkowymi zostało wydane rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 lipca 1948 roku.

Odpadkami użytkowymi są porzucone lub nie nadające się do dalszego użytkowania przez posiadacza:

1. szmaty tkane i dziane oraz ścinki pokonfekcyjne, wełniane, bawełniane, lniane, konopne, jedwabne, z włókien syntetycznych, jutowe, filcowe i wojłokowe, z wyłączeniem odpadków powstających w państwowych zakładach przemysłu włókienniczego i nadających się do dalszej przeróbki w zakładach podległych Centralnemu Zarządowi Przemysłu Włókienniczego;
2. odpadki surowców włókienniczych nie mające dalszego produkcyjnego zastosowania w zakładach pracy przemysłu włókienniczego;
3. makulatura z wyłączeniem odpadków papieru pozostających w zakładach przetwórczych podległych Centralnemu Zarządowi Przemysłu Papierniczego;
4. stłuczka szklana;
5. używane flaszki, słoiki, butle (gąsiory);
6. odpadki z wyrobów gumowych (kauczukowych i syntetycznych);
7. odpadki garbarskie, a mianowicie: a) oddzierki skór surowych, b) łebki bydlęce, c) odpadki skór po falcowaniu, d) odpadki skór po blanżerowaniu, e) odpadki i ścinki skór garbowanych miękkich i twardych, łącznie z odpadkami wyrobów galanteryjnych i rymarskich, nie mające zastosowania w zakładach pracy przemysłu skórzanego, f) sierść;
8. ścinki futrzarsko-kuśnierskie;
9. kości pokonsumcyjne i zbierane, nogi i odpadki z wyrobów rogowych, racice i kopyta z wyjątkiem padających w rzeźniach i fabrykach przetworów mięsnych;
10. odpadki z wyrobów celuloidowych;
11. zużyte płyty gramofonowe, złom ebonitowy i innych użytecznych mas plastycznych;
12. zużyte korki i zużyte izolacje korkowe, odpadki korka (korek naturalny);
13. zużyte żarówki elektryczne;
14. szczecina i włos koński z grzyw i ogonów za wyjątkiem padających w rzeźniach.

Osoby fizyczne i prawne prawa prywatnego i publicznego, będące w posiadaniu odpadków użytkowych obowiązane są zabezpieczyć materiały te przed ich zniszczeniem i zaofiarować je do zbiórki po cenach ustalonych przez Ministra Przemysłu i Handlu w terminie 30-dniowym od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia. Obowiązek zabezpieczenia ciąży na posiadaczu do czasu zabrania materiałów, jednakże nie dłużej niż 6 miesięcy od daty zaofiarowania (zawiadomienia).

Odpadki użytkowe powstałe po dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia winny być zgłoszone i zaofiarowane do zbiórki przed upływem miesiąca, następującego po miesiącu, w którym powstały.

Postanowienia ust. 1 i 2 nie dotyczą odpadków użytkowych z gospodarstw domowych, których posiadacze obowiązani są jedynie do składania ich w miejscach na to przeznaczonych na terenie danej posesji lub bloku budynków.

W związku z tym rozporządzeniem Minister Przemysłu i Handlu wydał z dniem 9 sierpnia 1948 r. następujące zarządzenia:

Gospodarowanie na terenie całego Państwa odpadkami użytkowymi, wymienionymi w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 24 lipca 1948 r. w sprawie obrotu gospodarowania odpadkami użytkowymi (Dz. U. R. P. nr 38, poz 280), powierza się na zasadzie wyłączności przedsiębiorstwu państwowemu „Centrala Odpadków Użytkowych".

Skup odpadków użytkowych może być dokonywany przez osoby prawne i fizyczne, które uzyskały zezwolenia na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i na wykonanie zarobkowych czynności handlowych w myśl ustawy z dnia 2 czerwca 1947 r. o zezwoleniach na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i zawodowe wykonywanie czynności handlowych (Dz. U. R. P. nr 43, poz. 220).

Władze przemysłowej drugiej instancji udzielają zezwoleń na skup, jeżeli osoby wymienione w ust. 1 przedstawią dowód zawarcia umowy z przedsiębiorstwem państwowym „Centrala Odpadków Użytkowych".

Zbieranie odpadków użytkowych nie wymaga zezwolenia dla przedsiębiorstw handlowych. Osoby ubiegające się o licencję na zawodowe zbieranie odpadków użytkowych powinni przedstawić właściwej władzy przemysłowej upoważnienie wydane przez Centralę Odpadków Użytkowych.

Zbiórka odpadków użytkowych dokonywana we własnym zakresie przez gminy miejskie na ich terenie nie wymaga upoważnienia Centrali Odpadków Użytkowych.

Centrala Odpadków Użytkowych oraz uprawnione przedsiębiorstwa winny nabywać każdą zaofiarowaną ilość odpadków użytkowych, będących przedmiotem ich obrotu lub gospodarowania.

Obrót, skup i zawodowe zbieranie odpadków użytkowych z naruszeniem przepisów niniejszego rozporządzenia jest zabronione.

Powyższe rozporządzenia ukazały się w Dzienniku Ustaw nr 38 z dnia 17 sierpnia 1948 r. Z tym dniem rozporządzenia powyższe wchodzą w życie.

Zwrot wkładu oszczędnościowego

Na podstawie art. 20/1 ustawy z dn. 30. 1. 1948 r. o obowiązku społecznego oszczędzania (Dz. U. R. P. nr 10/48, poz. 74) uczestnikom funduszu A (prywatny przemysł, rzemiosło, handel i usługi) przysługuje prawo zwrotu częściowego wkładu oszczędnościowego w przypadku śmierci członka najbliższej rodziny, narodzin dziecka oraz ślubu uczestnika lub jego dziecka, a także w przypadku trwałej niezdolności do pracy uczestnika funduszu lub członka jego rodziny. Zwrot uzależnia się od przedłożenia odpowiedniego dowodu i jest ograniczony do sumy 50.000,— zł w ciągu jednego roku. W przypadku śmierci uczestnika funduszu A winna nastąpić całkowita wypłata oszczędności do rąk spadkobiercy. Administrację oraz nadzór nad środkami finansowymi społecznego funduszu oszczędnościowego wykonuje Bank Gospodarstwa Krajowego.

Umieścić na widocznym miejscu w przedsiębiorstwie

Zgodnie z art. 88 dekretu z dnia 16 maja 1946 r. o postępowaniu podatkowym należy pełne teksty art. 86 i 87 tego dekretu oraz art. 139 prawa karnego skarbowego, określające sankcje karne za odmowę wydania rachunków, umieścić obok karty rejestracyjnej na widocznym miejscu w przedsiębiorstwie.

Nowe opłaty za czynności probiercze

Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu
z dnia 28 lipca 1948 r.
wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu o opłatach probierczych.

Na podstawie art. 10 dekretu z dnia 11 kwietnia 1947 r. o prawie probierczym (Dz. U. R. P. Nr 33, poz. 149) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustala się następujące opłaty za czynności probiercze w urzędach probierczych:

Poz.	Wyszczególnienie	zł gr
1.	Za badanie i cechowanie lub oznaczanie wyrobów gotowych i półfabrykatów dentystycznych:	
	1) za badanie od masy (ciężaru) 1 g:	
	a) platynowych	25.—
	b) złotych	10.—
	c) srebrnych	1.—
	d) złoto srebrnych	15.—
	2) za cechowanie lub oznaczanie od sztuki:	
	a) platynowych	15.—
	b) złotych	10.—
	c) srebrnych	2.—
	d) złoto-srebrnych	10.—
2.	za badanie i oznaczanie metali listkowych i nitkowych od masy (ciężaru) 1 g:	
	1) metali cienkolistkowych łącznie z papierem (w książeczkach):	
	a) platynowych	3.—
	b) złotych	2.—
	c) srebrnych	1.—
	2) metali grubolistkowych:	
	a) platynowych	5.—
	b) złotych	4.—
	c) złoto-srebrnych	5.—
	d) srebrnych	2.—
	3) metali nitkowych:	
	a) platynowych	5.—
	b) złotych	4.—
	c) srebrnych	2.—
3.	Za badanie i oznaczanie zlewków, sztab, blach itp. materiałów i pół fabrykatów, nie przeznaczonych dla celów dentystycznych:	
	1) za badanie: według stawek wymienionych w poz. 6.	
	2) za oznaczenie od masy (cięż.) 1 g:	
	a) platynowych	2.—
	b) złotych	1.—
	c) srebrnych	—.10
	Uwaga do b i c: nie mniej niż 100 zł od całości.	
4.	Za badanie i cechowanie kopert zegarkowych w stanie wykończonym od sztuki:	
	a) platynowych	300.—
	b) złotych do 33 mm średnicy	200.—
	c) złotych większej średnicy	300.—
	d) srebrnych bez względu na wielkość	100.—
5.	Za badanie i cechowanie kopert zegarkowych w stanie niewykończonym, jak w poz. 1.	
6.	Za czynności nie połączone z cechowaniem lub oznaczeniem:	
	1) za badanie próbek metodą probierczą lub analityczną:	
	a) platyny	300.—
	b) złota	200.—
	c) złoto-srebra	250.—
	d) srebra	50.—
	2) za topienie metali szlachetnych:	
	a) platyny do 50 g	300.—
	za każdy następny 1 g	10.—
	b) złota do 100 g	300.—
	za każdy następny 1 g	2.—
	c) srebra do 500 g	250.—
	za każdy następny 1 g	—.20
	3) za rafinowanie metali szlachetnych od masy (ciężaru) 1 g:	
	a) platyny	50.—
	b) złota	20.—
	c) srebra	3.—
	4) za badanie metodą przybliżoną (na kamieniu probierczym): od sztuki	20.—
7.	Za wydanie świadectwa badania	20.—
8.	Za wydanie świad. złotniczego	500.—
9.	Za badanie wyrobów eksportowych:	
	a) platynowych i złotych	20.—
	b) srebrnych	3.—
10.	Za zmianę adresu w świadectwie złotniczym	100.—

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Przemysłu i Handlu:
w z. **Eugeniusz Szyr**

Minister Skarbu:
Konstanty Dąbrowski

Komunikat o akcji maszyn

Centralne Biuro Obrotu Maszynami w Warszawie ogłasza z dniem 10 września 1948 roku sprzedaż aukcyjną na używane: **obrabiarki do metali i drzewa oraz inne maszyny,** znajdujące się na składach CBOM.

Oferty należy przesyłać pocztą lub składać osobiście w zapieczętowanych kopertach bez firmy, zaopatrzonych jedynie w napis „Oferta na zakup z aukcji" w sekretariacie CBOM — Warszawa, ul. Wspólna 35 do dnia 20 września 1948 r., w którym to dniu o godzinie 10 rano nastąpi otwarcie ofert. Po tej godzinie żadne pisma nadesłane pocztą lub złożone osobiście respektowane nie będą.

Oferta powinna zawierać: Pismo skierowane do CBOM wg wzoru (wraz z następującymi załącznikami):

1. Opinia Wojewódzkiego Wydziału Przemysłu i Handlu (na terenie którego znajduje się Zakład oferenta) o celowości sprzedania i zapotrzebowania maszyn z punktu widzenia gospodarki miejscowej.
2. Opinia Izby Przemysłowo-Handlowej (Izby Rzemieślniczej) o wartości pracy danego zakładu dla potrzeb gospodarczych kraju.
3. Wypełnioną i podpisaną deklarację wg wzoru.
4. Kwit na wpłaconą kaucję wadialną na konto CBOM Nr 1686 — BKG w Warszawie w wysokości 3% od oferowanej ceny.

Przy wystawieniu rachunku na zakupienie maszyn CBOM dolicza marżę manipulacyjną w wysokości 10% od sumy ogólnej.

Centr. Biuro Obrotu Maszynami zastrzega sobie prawo unieważnienia aukcji bez podania przyczyn i bez ponoszenia jakichkolwiek odszkodowań oraz prawo wykreślenia poszczególnych pozycji z wykazu o ile na zawarte w nich maszyny zgłosi zapotrzebowanie Przemysł Państwowy.

Podania nie opatrzone w. wym. załącznikami nie będą brane pod uwagę.

Bliższe informacje i formularze można otrzymać w Izbie (Wydział Planowania, pokój Nr 1).

Aleksander Wojciechowski

Fragment
z „Opowieści piekarza"

Wędrówka

V

Jak powstała „Wędrówka"?
Jak powstały „Opowieści piekarza"?

Po przejrzeniu wielu starych kronik cechowych, zawodowych, sięgających setki lat wstecz, podjąłem myśl opisania życia współczesnego i dawniejszego piekarstwa — w miarę swych możliwości.

Intencja:
Ubogiej naszej literaturze zawodowej a świecącej pustkami w dziedzinie życia i pracy piekarzy — poświęcam niniejsze opowiadania.

Pragnę też, niech „Opowieści piekarza" będą wyłomem w murze literatury zawodowej i dla kontynuowania dalszych prac o piekarstwie — rękojmią.

„Opowieści piekarza" poświęcam w szczególności wszystkim piekarzom na świecie — a zwłaszcza tym, którzy byli i jeszcze są niewolnikami nocnej pracy.

Nocną pracę piekarską powinni wykonywać raczej przestępcy, skazani na dożywotnie ciężkie więzienia, — Kto tę pracę zna, — nie znajdzie w tym przesady.

Może kiedyś, ktoś raczy opatrzeć tę pracę wstępem i oceną. Ja zaś przystępuję bez zwłoki do sprawy, a mianowicie:

Ciekawe zapytanie:
— Jak to powstało?
— Co mogło wpłynąć na człowieka ciężkiej pracy, takiego, jak piekarz, ażeby pisał?
Odpowiedź prosta:
— Tęsknota do form ludzi pędzących życie normalne.

Mowa tu o mistrzu, czeladniku, uczniu-terminatorze i wszelkiej pomocy, związanej z zawodem piekarskim.

Jakież jest życie piekarza?
— Noce ciężkiej pracy przynoszą moralne przygnębienie, równe skazańcom, niewolnikom.

Piekarz zazdrości ludziom każdej godziny spędzonej towarzysko czy społecznie, nie zna dnia, a wśród ludzi krzątających się w jasny słoneczny dzionek — czuje się bardzo obco.

Każdą rozmowę na ulicy piekarz lęka się przedłużać, choćby ona była najmilszą, boi się utraty tych chwil przeznaczonych na dość wątpliwy odpoczynek.

Dla piekarza noc jest dniem, a dzień nocą.

Czasem tylko, kiedy piekarz wyjrzy na świat wieczorem czy nocą, na firmament pełen gwiazd srebrzystych, patrzy na nie długo, duma po swojemu, lecz nie przeniknie — jedynie ogarnia go niepojęta trwoga przed tajemniczą wielkością wszechświata, zapomni przy tym czym jest.

Ale jednocześnie coś się w nim dzieje, coś czuje w sobie, — to są te właśnie nieśmiałe, lecz stałe drzemiące wartości duchowe, którym brak ujścia. Tu się to rodzą w piersi owe nieznane twórcze fale, budzące się w duszy porywy do czynów na wskroś ludzkich, wzniosłych, a nawet wielkich.

Gdy wracasz do rzeczywistości — pierzchają wizje.

Niestety.

Warunki piekarza dzięki przeznaczeniu, zaklęte jarzmem pracy nocnej sprawiają, że owe najszlachetniejsze promienie myśli, są tłumione w zarodku.

Bo nocna praca piekarza, to anormalny rodzaj bytowania, zabójczo wpływający i na zmianę jego ludzkich praw.

(C. d. n.)

dania w ogólnym planie, to równocześnie daje ono rzemiosłu możliwości ku temu. Podstawą spełnienia tego zadania, to podciągnięcie wszystkich bez wyjątku rzemieślników pod rygor organizacyjny.

Tym niemniej zrealizowanie wszelkich planów zależne jest mniej lub więcej od możliwości finansowania działalności organizacyjnej. Zgodnie zatem z instrukcją Min. Przem. i Handlu cechy muszą być liczbowo silne, aby i pod względem finansowym mogli swoje zadania spełnić.

Budżet cechowy wymaga zatem bardzo szczegółowego i dokładnego opracowania. Składki członkowskie stanowić będą główne źródło dochodów, ale poszczególne zakłady będzie można obciążyć tylko tyle, o ile to w interesie organizacji będzie konieczne. Jednak budżet przewidzieć musi dostateczne środki na pokrycie budżetem przewidzianych wydatków.

Przy opracowaniu budżetu należy stanowczo dotychczasowe doświadczenie wykorzystać a w szczególności pamiętać, że organizacja zawodowa, która nic nie posiada, niczego dokonać nie może.

Jeżeli jakikolwiek cech dotychczas mimo posiadania odpowiednich funduszów nie działał tak, jak tego wymagały okoliczności, to wina nie zawsze polegała wyłącznie na zarządzie. Często wykonanie uchwał stało się niemożliwością tylko z powodów technicznych.

Członkowie zarządu odpowiedzialni za wykonanie uchwał, są przecież też przedsiębiorcami z własnym warsztatem, zarabiającym na utrzymanie.

Wśród rzemiosła nie ma takich kapitalistów, którzy dla dobra sprawy poświęciliby swoje przedsiębiorstwa. A wykonanie uchwał wymaga niekiedy dużo nakładu pracy i zachodu. Toteż pamiętać należy przy opracowaniu budżetu, że zarząd jest odpowiedzialny za wykonanie uchwał, jednak sam wykonać ich nie zawsze może. Prace czysto kancelaryjne należy powierzyć fachowcowi biuraliście, który musi być do dyspozycji zarządu.

Jest to jeszcze kwestia, która wymaga wyjaśnienia, czy każdy cech winien angażować dla siebie pełną siłę, lub czy kilka cechów wspólnym biurze korzystać będą z wspólnej siły. W żadnym jednak wypadku bez fachowej siły wykonawczej działalność cechu nie jest w przyszłości do pomyślenia.

Zbyt wielostronne i obszerne będzie w przyszłości zadanie cechu, aby móc dotychczasowymi niejako domowymi sposobami prowadzić jego agendy.

Biorąc jako przykład chociażby odcinek zaopatrzenia produkcji i zbytu. Rola cechów jest tu szczególnie ważna. Korespondencja i wykazy oraz sprawozdania okresowe i roczne, wszystko to wymagać będzie nie tylko znajomości fachowej w rzemiośle, ale także prac biurowych, gdyż korespondencja pomiędzy zarządem a członkami oraz pomiędzy cechem a władzami będzie stała i terminowa. Nie każdy rzemieślnik będzie mógł pracę tą należycie wykonać i dlatego płatna siła będąca zawsze do dyspozycji cechu jest nieodzowna.

Praktyka niektórych cechów, zatrudniając od szeregu lat płatną siłę biurową są najlepszym dowodem, że prace takiego sekretariatu dają dobre wyniki.

Rozszerzona działalność cechu oraz rola jaką odgrywać będą w przyszłości w życiu gospodarczym państwa organizacje rzemiosła, uzasadniają w zupełności utworzenie przy każdym cechu stałego sekretariatu. Odbierze on zarówno zarządom tak zwaną papierkową robotę, bez której w dzisiejszych czasach nie jest do pomyślenia organizacja zawodowa, powołana do spełnienia ogromnego zadania w obecnym ustroju państwa.

Rozporządzenie w sprawie obrotu i gospodarowania odpadkami użytkowymi

W sprawie obrotu i gospodarowania odpadkami użytkowymi zostało wydane rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 lipca 1948 roku.

Odpadkami użytkowymi są porzucone lub nie nadające się do dalszego użytkowania przez posiadacza:

1. szmaty tkane i dziane oraz ścinki pokonfekcyjne, wełniane, bawełniane, lniane, konopne, jedwabne, z włókien syntetycznych, jutowe, filcowe i wojłokowe, z wyłączeniem odpadków powstających w państwowych zakładach przemysłu włókienniczego i nadających się do dalszej przeróbki w zakładach podległych Centralnemu Zarządowi Przemysłu Włókienniczego;
2. odpadki surowców włókienniczych nie mające dalszego produkcyjnego zastosowania w zakładach pracy przemysłu włókienniczego;
3. makulatura z wyłączeniem odpadków papieru pozostających w zakładach przetwórczych podległych Centralnemu Zarządowi Przemysłu Papierniczego;
4. stłuczka szklana;
5. używane flaszki, słoiki, butle (gąsiory);
6. odpadki z wyrobów gumowych (kauczukowych i syntetycznych);
7. odpadki garbarskie, a mianowicie: a) oddzierki skór surowych, b) łebki bydlęce, c) odpadki skór po falcowaniu, d) odpadki skór po blanżerowaniu, e) odpadki i ścinki skór garbowanych miękkich i twardych, łącznie z odpadkami wyrobów galanteryjnych i rymarskich, nie mające zastosowania w zakładach pracy przemysłu skórzanego, f) sierść;
8. ścinki futrzarsko-kuśnierskie;
9. kości pokonsumcyjne i zbierane, nogi i odpadki z wyrobów rogowych, racice i kopyta z wyjątkiem padających w rzeźniach i fabrykach przetworów mięsnych;
10. odpadki z wyrobów celuloidowych;
11. zużyte płyty gramofonowe, złom ebonitowy i innych użytecznych mas plastycznych;
12. zużyte korki i zużyte izolacje korkowe, odpadki korka (korek naturalny);
13. zużyte żarówki elektryczne;
14. szczecina i włos koński z grzyw i ogonów za wyjątkiem padających w rzeźniach.

Osoby fizyczne i prawne prawa prywatnego i publicznego, będące w posiadaniu odpadków użytkowych obowiązane są zabezpieczyć materiały te przed ich zniszczeniem i zaofiarować je do zbiórki po cenach ustalonych przez Ministra Przemysłu i Handlu w terminie 30-dniowym od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia. Obowiązek zabezpieczenia ciąży na posiadaczu do czasu zabrania materiałów, jednakże nie dłużej niż 6 miesięcy od daty zaofiarowania (zawiadomienia).

Odpadki użytkowe powstałe po dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia winny być zgłoszone i zaofiarowane do zbiórki przed upływem miesiąca, następującego po miesiącu, w którym powstały.

Postanowienia ust. 1 i 2 nie dotyczą odpadków użytkowych z gospodarstw domowych, których posiadacze obowiązani są jedynie do składania ich w miejscach na to przeznaczonych na terenie danej posesji lub bloku budynków.

W związku z tym rozporządzeniem Minister Przemysłu i Handlu wydał z dniem 9 sierpnia 1948 r. następujące zarządzenia:

Gospodarowanie na terenie całego Państwa odpadkami użytkowymi, wymienionymi w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 24 lipca 1948 r. w sprawie obrotu gospodarowania odpadkami użytkowymi (Dz. U. R. P. nr 38, poz 280), powierza się na zasadzie wyłączności przedsiębiorstwu państwowemu „Centrala Odpadków Użytkowych".

Skup odpadków użytkowych może być dokonywany przez osoby prawne i fizyczne, które uzyskały zezwolenia na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i na wykonanie zarobkowych czynności handlowych w myśl ustawy z dnia 2 czerwca 1947 r. o zezwoleniach na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i zawodowe wykonywanie czynności handlowych (Dz. U. R. P. nr 43, poz. 220).

Władze przemysłowej drugiej instancji udzielają zezwoleń na skup, jeżeli osoby wymienione w ust. 1 przedstawią dowód zawarcia umowy z przedsiębiorstwem państwowym „Centrala Odpadków Użytkowych".

Zbieranie odpadków użytkowych nie wymaga zezwolenia dla przedsiębiorstw handlowych. Osoby ubiegające się o licencję na zawodowe zbieranie odpadków użytkowych powinni przedstawić właściwej władzy przemysłowej upoważnienie wydane przez Centralę Odpadków Użytkowych.

Zbiórka odpadków użytkowych dokonywana we własnym zakresie przez gminy miejskie na ich terenie nie wymaga upoważnienia Centrali Odpadków Użytkowych.

Centrala Odpadków Użytkowych oraz uprawnione przedsiębiorstwa winny nabywać każdą zaofiarowaną ilość odpadków użytkowych, będących przedmiotem ich obrotu lub gospodarowania.

Obrót, skup i zawodowe zbieranie odpadków użytkowych z naruszeniem przepisów niniejszego rozporządzenia jest zabronione.

Powyższe rozporządzenia ukazały się w Dzienniku Ustaw nr 38 z dnia 17 sierpnia 1948 r. Z tym dniem rozporządzenia powyższe wchodzą w życie.

Zwrot wkładu oszczędnościowego

Na podstawie art. 20/1 ustawy z dn. 30. I. 1948 r. o obowiązku społecznego oszczędzania (Dz. U. R. P. nr 10/48, poz. 74) uczestnikom funduszu A (prywatny przemysł, rzemiosło, handel i usługi) przysługuje prawo zwrotu częściowego wkładu oszczędnościowego w przypadku śmierci członka najbliższej rodziny, narodzin dziecka oraz ślubu uczestnika lub jego dziecka, a także w przypadku trwałej niezdolności do pracy uczestnika funduszu lub członka jego rodziny. Zwrot uzależnia się od przedłożenia odpowiedniego dowodu i jest ograniczony do sumy 50.000,— zł w ciągu jednego roku. W przypadku śmierci uczestnika funduszu A winna nastąpić całkowita wypłata oszczędności do rąk spadkobiercy. Administrację oraz nadzór nad środkami finansowymi społecznego funduszu oszczędnościowego wykonuje Bank Gospodarstwa Krajowego.

Umieścić na widocznym miejscu w przedsiębiorstwie

Zgodnie z art. 88 dekretu z dnia 16 maja 1946 r. o postępowaniu podatkowym należy pełne teksty art. 86 i 87 tego dekretu oraz art. 139 prawa karnego skarbowego, określające sankcje karne za odmowę wydania rachunków, umieścić obok karty rejestracyjnej na widocznym miejscu w przedsiębiorstwie.

Nowe opłaty za czynności probiercze

Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu
z dnia 28 lipca 1948 r.
wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu o opłatach probierczych.

Na podstawie art. 10 dekretu z dnia 11 kwietnia 1947 r. o prawie probierczym (Dz. U. R. P. Nr 33, poz. 149) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustala się następujące opłaty za czynności probiercze w urzędach probierczych:

Poz.	Wyszczególnienie	zł gr
1.	Za badanie i cechowanie lub oznaczanie wyrobów gotowych i półfabrykatów dentystycznych:	
	1) za badanie od masy (ciężaru) 1 g:	
	a) platynowych	25.—
	b) złotych	10.—
	c) srebrnych	1.—
	d) złoto srebrnych	15.—
	2) za cechowanie lub oznaczanie od sztuki:	
	a) platynowych	15.—
	b) złotych	10.—
	c) srebrnych	2.—
	d) złoto-srebrnych	10.—
2.	za badanie i oznaczanie metali listkowych i nitkowych od masy (ciężaru) 1 g:	
	1) metali cienkolistkowych łącznie z papierem (w książeczkach):	
	a) platynowych	3.—
	b) złotych	2.—
	c) srebrnych	1.—
	2) metali grubolistkowych:	
	a) platynowych	5.—
	b) złotych	4.—
	c) złoto-srebrnych	5.—
	d) srebrnych	2.—
	3) metali nitkowych:	
	a) platynowych	5.—
	b) złotych	4.—
	c) srebrnych	2.—
3.	Za badanie i oznaczanie zlewków, sztab, blach itp. materiałów i półfabrykatów, nie przeznaczonych dla celów dentystycznych:	
	1) za badanie: według stawek wymienionych w poz. 6.	
	2) za oznaczenie od masy (cięż.) 1 g:	
	a) platynowych	2.—
	b) złotych	1.—
	c) srebrnych	—.10
	Uwaga do b i c: nie mniej niż 100 zł od całości.	
4.	Za badanie i cechowanie kopert zegarkowych w stanie wykończonym od sztuki:	
	a) platynowych	300.—
	b) złotych do 33 mm średnicy	200.—
	c) złotych większej średnicy	300.—
	d) srebrnych bez względu na wielkość	100.—
5.	Za badanie i cechowanie kopert zegarkowych w stanie niewykończonym, jak w poz. 1.	
6.	Za czynności nie połączone z cechowaniem lub oznaczeniem:	
	1) za badanie próbek metodą probierczą lub analityczną:	
	a) platyny	300.—
	b) złota	200.—
	c) złoto-srebra	250.—
	d) srebra	50.—
	2) za topienie metali szlachetnych:	
	a) platyny do 50 g	300.—
	za każdy następny 1 g	10.—
	b) złota do 100 g	300.—
	za każdy następny 1 g	2.—
	c) srebra do 500 g	250.—
	za każdy następny 1 g	—.20
	3) za rafinowanie metali szlachetnych od masy (ciężaru) 1 g:	
	a) platyny	50.—
	b) złota	20.—
	c) srebra	3.—
	4) za badanie metodą przybliżoną (na kamieniu probierczym): od sztuki	20.—
7.	Za wydanie świadectwa badania	20.—
8.	Za wydanie świad. złotniczego	500.—
9.	Za badanie wyrobów eksportowych:	
	a) platynowych i złotych	20.—
	b) srebrnych	3.—
10.	Za zmianę adresu w świadectwie złotniczym	100.—

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Przemysłu i Handlu:
w z. **Eugeniusz Szyr**

Minister Skarbu:
Konstanty Dąbrowski

Komunikat o akcji maszyn

Centralne Biuro Obrotu Maszynami w Warszawie ogłasza z dniem 10 września 1948 roku sprzedaż aukcyjną na używane: **obrabiarki do metali i drzewa oraz inne maszyny**, znajdujące się na składach CBOM.

Oferty należy przesyłać pocztą lub składać osobiście w zapieczętowanych kopertach bez firmy, zaopatrzonych jedynie w napis „Oferta na zakup z aukcji" w sekretariacie CBOM — Warszawa, ul. Wspólna 35 do dnia 20 września 1948 r., w którym to dniu o godzinie 10 rano nastąpi otwarcie ofert. Po tej godzinie żadne pisma nadesłane pocztą lub złożone osobiście respektowane nie będą.

Oferta powinna zawierać: Pismo skierowane do CBOM wg wzoru (wraz z następującymi załącznikami):

1. Opinia Wojewódzkiego Wydziału Przemysłu i Handlu (na terenie którego znajduje się Zakład oferenta) o celowości sprzedania i zapotrzebowania maszyn z punktu widzenia gospodarki miejscowej.
2. Opinia Izby Przemysłowo-Handlowej (Izby Rzemieślniczej) o wartości pracy danego zakładu dla potrzeb gospodarczych kraju.
3. Wypełnioną i podpisaną deklarację wg wzoru.
4. Kwit na wpłaconą kaucję wadialną na konto CBOM Nr 1686 — BKG w Warszawie w wysokości 3% od oferowanej ceny.

Przy wystawieniu rachunku na zakupienie maszyn CBOM dolicza marżę manipulacyjną w wysokości 10% od sumy ogólnej.

Centr. Biuro Obrotu Maszynami zastrzega sobie prawo unieważnienia aukcji bez podania przyczyn i bez ponoszenia jakichkolwiek odszkodowań oraz prawo wykreślenia poszczególnych pozycji z wykazu o ile na zawarte w nich maszyny zgłosi zapotrzebowanie Przemysł Państwowy.

Podania nie opatrzone w. wym. załącznikami nie będą brane pod uwagę.

Bliższe informacje i formularze można otrzymać w Izbie (Wydział Planowania, pokój Nr 1).

Aleksander Wojciechowski

Fragment
z „Opowieści piekarza"

Wędrówka

V

Jak powstała „Wędrówka"?
Jak powstały „Opowieści piekarza"?

Po przejrzeniu wielu starych kronik cechowych, zawodowych, sięgających setki lat wstecz, podjąłem myśl opisania życia współczesnego i dawniejszego piekarstwa — w miarę swych możliwości.

Intencja:

Ubogiej naszej literaturze zawodowej a świecącej pustkami w dziedzinie życia i pracy piekarzy — poświęcam niniejsze opowiadania.

Pragnę też, niech „Opowieści piekarza" będą wyłomem w murze literatury zawodowej i dla kontynuowania dalszych prac o piekarstwie — rękojmią.

„Opowieści piekarza" poświęcam w szczególności wszystkim piekarzom na świecie — a zwłaszcza tym, którzy byli i jeszcze są niewolnikami nocnej pracy.

Nocną pracę piekarską powinni wykonywać raczej przestępcy, skazani na dożywotnie ciężkie więzienia. — Kto tę pracę zna, — nie znajdzie w tym przesady.

Może kiedyś, ktoś raczy opatrzeć tę pracę wstępem i oceną. Ja zaś przystępuje bez zwłoki do sprawy, a mianowicie:

Ciekawe zapytanie:
— Jak to powstało?
— Co mogło wpłynąć na człowieka ciężkiej pracy, takiego, jak piekarz, ażeby pisał?
Odpowiedź prosta:
— Tęsknota do form ludzi pędzących życie normalne.

Mowa tu o mistrzu, czeladniku, uczniu-terminatorze i wszelkiej pomocy, związanej z zawodem piekarskim.

Jakież jest życie piekarza?

— Noce ciężkiej pracy przynoszą moralne przygnębienie, równe skazańcom, niewolnikom.

Piekarz zazdrości ludziom każdej godziny spędzonej towarzysko czy społecznie, nie zna dnia, a wśród ludzi krzątających się w jasny słoneczny dzionek — czuje się bardzo obco.

Każdą rozmowę na ulicy piekarz lęka się przedłużać, choćby ona była najmilszą, boi się utraty tych chwil przeznaczonych na dość wątpliwy odpoczynek.

Dla piekarza noc jest dniem, a dzień nocą.

Czasem tylko, kiedy piekarz wyjrzy na świat wieczorem czy nocą, na firmament peten gwiazd srebrzystych, patrzy na nie długo, duma po swojemu, lecz nie przeniknie — jedynie ogarnia go niepojęta trwoga przed tajemniczą wielkością wszechświata, zapomni przy tym czym jest.

Ale jednocześnie coś się w nim dzieje, coś czuje w sobie, — to są te właśnie nieśmiałe, lecz stale drzemiące wartości duchowe, którym brak ujścia. Tu się to rodzą w piersi owe nieznane twórcze fale, budzące się w duszy porywy do czynów na wskroś ludzkich, wzniosłych, a nawet wielkich.

Gdy wracasz do rzeczywistości — pierzchają wizje.

Niestety.

Warunki piekarza dzięki przeznaczeniu, zaklęte jarzmem pracy nocnej sprawiają, że owe najszlachetniejsze promienie myśli, są tłumione w zarodku.

Bo nocna praca piekarza, to anormalny rodzaj bytowania, zabójczo wpływający i na zmianę jego ludzkich praw.

(C. d. n.)

Warsztat krawiecki i jego racjonalizacja

(Dokończenie)

Proporcjonalne obliczenie szyjki: ¼ od połowy objętości piersi = 48 : 4 = 12 + 3 = 15 X 3 = 45 cm, szyjka pleców = ⅙ od 45 = 7³/₄ cm.

U kobiet przedstawia się stan bardzo krótki wzgl. bardzo długi.

Normalnie wynosi długość stanu ⅛ części osoby mniej ²¹/₂ cm. Wysokość grzbietu jest ¼ od połowy objętości gorsu (biustu) plus 8 cm. Głębokość pachy jest o ³¹/₂ cm więcej od wysokości grzbietu. Wysokość biustu jest 4 — 7 cm poniżej głębokości pachy.

Szerokość pleców jest ⅓ od połowy objętości gorsu plus 1 — 2 cm.

Jak powstała miara i żurnal

Życie czyli tętno życia w gałęziach techniki i nauki kroju szybko stawia kroki naprzód, wobec czego należy zapoznać się z systemami kroju.

Rok 1831 (po rewolucji francuskiej) był to okres epidemicznego rozwoju mody. W tymże czasie powstał pierwszy żurnal mody — którego wydawcą był Compaing w Paryżu.

Równocześnie w tymże czasie był Compaing wynalazcą skali. Skala jest to nazwa wymiaru — czyli określenie proporcjonalne części ciała prawidłowej budowy człowieka, zależna jest od jednej miary i to objętości piersiowej. Kiedy zaczynamy mówić już o systemach kroju i o wydaniu pierwszego żurnala mód, wypada nam poznać wynalazcę miary krawieckiej. Wiadomo, że przedtem posługiwali się krawcy skrawkami papierowymi lub sznurkami znaczonymi węzełkami.

W roku 1815 pierwszą miarę zastosował krawiec Barda w Paryżu. W trzy lata później tj. w roku 1818, powstał pierwszy podręcznik kroju systemu Michelsohna w Londynie.

Jak już wspomniałem w roku 1831 powstał pierwszy modny żurnal mód. Krawiectwo zawdzięcza Compaing'owi jego wynalazek — systemu skalowego. W latach następnych pracowano nad różnymi sposobami geometrii. Geometrię analityczną wynalazł znakomity filozof francuski Rene Decart. Geometrię tę ulepszył i uprościł Anglik S. Tongenser, doktor nauk matematycznych w Cambridge.

Kiedy w Paryżu dochodziło krawiectwo a przede wszystkim sztuka kroju do najlepszego rozkwitu podjęli Niemcy to dzieło w drugiej połowie XVIII wieku.

W tym to czasie Müller w Frankfurcie nad Menem postawił sztukę kroju na właściwych zasadach wiedzy a mianowicie w poznaniu dokładnym korpusu ludzkiego.

Przygotowanie do kroju należy od wytłumaczenia, że powtarzanie form, które już się przeżyły, będzie rzeczą nieaktualną, a tym samym nie piękną i, że fundamentem współczesnego kroju musi być życie współczesne, które tworzy nowe formy. Przystępując do rysowania formy modelu, musimy wziąć pod uwagę budowę naszego klienta. Uwzględniając jego żądanie oraz wymagania mody — aby ubiór był zharmonizowany z budową przyszłego właściciela.

Fr. Wesołowski.

LOTERIA FANTOWA

Rzemieślnicy samoistni, zorganizowani w stowarzyszeniach zawodowych, oświatowych itp. w czasie różnych wycieczek i innych imprez, urządzają niekiedy loterie fantową. Aby nie narazić się na kary za ewtl. uchybienia wzgl. na odmowę w uzyskaniu zezwolenia, pragniemy zapoznać zainteresowanych z rozporządzeniem Ministra Skarbu z dnia 18. 5. br. w sprawie wykonania ustawy o monopolu loteryjnym, ogłoszonym w Dzienniku Ustaw nr 29/48 pod poz. 195, które m. in. głosi: zezwoleń jednorazowych na cele dobroczynności lub użyteczności publicznych udzielają przy łącznej cenie wszystkich losów do 20.000 zł lecz nie mniej niż 1.000 zł urzędy akcyzowe, ponad 20 do 50 tys. zł izby skarbowe, zaś ponad tę sumę dyrektor Polskiego Monopolu Loteryjnego. Do podania o zezwolenie należy dołączyć plan według następujących danych: a) cel, na który ma być przeznaczony zysk z loterii; b) ilość losów, które mają być wypuszczone; c) cena losu; d) przedmiot i ogólna wartość wygranych; e) termin, od którego ma być rozpoczęta sprzedaż losów; f) terminy i sposób losowania wygranych; g) termin, od którego mają być wydawane wygrane, przy czym wartość ich powinna wynosić co najmniej 20% ogólnej wartości losów. Przedmiotem wygranych nie mogą być: złoto, srebro i platyna, pieniądze, papiery wartościowe, nieruchomości i przedmioty monopolów państwowych. Niezależnie od opłat od podań itd. dodatkowa opłata wynosi 10% ogólnej wartości losów i powinna być w zasadzie uiszczona przed podjęciem zezwolenia, które nie jest przenośne i może być cofnięte bez odszkodowania z powodu nieprzestrzegania przepisów. W ciągu trzech miesięcy od terminu losowania należy złożyć sprawozdanie urzędowi akcyzowemu i dołączyć dowód, że zysk został oddany na cel określony w zezwoleniu. Odwołania w omawianej sprawie należy wnieść w ciągu 14 dni po doręczeniu decyzji za pośrednictwem tej władzy, która ją wydała, do następnej instancji wymienionej wyżej w sprawie udzielania zezwoleń, zaś ostatecznie do Ministerstwa Skarbu.

F. W-ki.

Opłata za naukę w rzemiośle

Według dotąd obowiązującego rozp. Ministra Przemysłu i Handlu oraz Opieki Społecznej z dnia 9. 6. 1938 r. (Dz. U. R. P. nr 52/38, poz. 407) wolno pobierać pewną słuszną opłatę za naukę w następujących rzemiosłach: w rzeźbiarstwie w drzewie i kamieniu, wyrobie szkieł i narzędzi optycznych, tokarstwie w drzewie, wyrobie instrumentów muzycznych, jubilerstwie i złotnictwie, zegarmistrzostwie i fotografowaniu. Wysokość tych opłat nie jest ustawowo uregulowana. Niezależnie od pobieranych opłat za naukę, uczniowi należy płacić przewidziane stawki godzinowe, bo bezpłatne zatrudnianie uczniów jest zakazane.

Kącik piekarski

Chleb w wojsku

Dr B. Mertin w swych wspomnieniach z wojny przytacza nie znane ogółowi a ciekawe szczegóły trudnej pracy intendentury w czasie operacji wojennych w górach (Karpaty).

M. in. wspomina o trudnościach połączonych z zaprowiantowaniem żołnierza w chleb.

Jeden najważniejszy przedmiot użytkowania nie dający się od razu zakupić, lecz wciąż od nowa robiony to: chleb.

Jest to bardzo skomplikowana praca nieraz trudna do przezwyciężenia. I tak:

Własnych piekarń nie mamy. Trzeba chleb zamawiać i transportować. A z jakimi trudnościami to było połączone — oto przykład:

Dla żołnierzy w górach wypiekali chleb piekarze w Satmar, którzy codzień mieli obwiązek przesyłać dwa wagony chleba do Taraczkoz. Stąd musiano go przetransportować wozami i jukami do oddziałów.

A kiedy żołnierz mógł pod Nadworną zjeść kawałek chleba, sporządzonego w Satmar?

Oto cyfry:

Chleb wędrował koleją do Taraczkoz (2 dni), przez jeden dzień został przeładowany z wagonu na wozy (1 dzień), trzy dni trwał transport do Holzschlanghaus (3 dni), tu następowało przeładowanie z wozów na juki (1 dzień), przez dwa dni dźwigały go juki przez przełęcz pantyrską (granica węgierska) do Rafajłowej (2 dni), a przez dalsze dwa dni wędrował do oddziałów (2 dni).

W najlepszym więc razie, gdy wszystko doskonale funkcjonowało, żołnierz 12 dnia otrzymał wypieczony dlań chleb w piekarni.

A mimo to spożywał go z apetytem.

Ba, ale gdy coś w transporcie „zatkało" się, gdy trzeba było przede wszystkim dowozić amunicję, lub gdy deszcze lunęły i transport spowolniał, — wtedy żołnierz je i 20 dni mający chleb.

Piekarnia kolebką młynarstwa

II

W powieści „Quo vadis" H. Sienkiewicza spotykamy taką wzmiankę:

„Kwartas rzekł do Chilona:

Znam piekarza Demesa, u którego przy żarnach pracują niewolnicy i ludzie najemni. Jeden z tych najemników jest tak silny (Ursus), że starczyłby nie za dwoje, ale za czterech, sam bowiem widziałem, jak podnosi kamienie, których czterech ludzi ruszyć z miejsca nie mogło".

A więc i tu stwierdza się, że piekarze w swoich pracowniach uprawiali też i młynarstwo.

Aleksander Wojciechowski.

Działalność rzemiosła

Ostatnie zebranie Cechu Kamieniarsko-Rzeźbiarskiego w Bydgoszczy

W dniu 22 sierpnia br. w sali Resursy Kupieckiej w Bydgoszczy odbyło się zebranie Cechu Kamieniarsko-Rzeźbiarskiego na woj. pomorskie.

Zagajenia zebrania dokonał st. cechu p. Leon Tutlewski. Po przeczytaniu protokołu, st. cechu podaje do wiadomości członkom o rozwiązaniu cechu i przyłączeniu zawodu kamieniarsko-rzeźbiarskiego do cechów budowlanych. Członkowie zgłoszą się do odnośnego powiatu w którym mieszkają do cechu budowlanego.

Nad wypowiedzeniami st. cechu p. Tutlewskiego wywiązała się dłuższa dyskusja, w której ubolewali członkowie, iż została wyrządzona krzywda ich zawodowi, przerywając taśmo pracy tak harmonijnej dla dobra ich zawodu.

Odpowiedzi udzielił st. cechu powołując się na rozporządzenie Min. Przemysłu i Handlu. Pozostawił on jednakowoż nadzieję, że jeżeli złączenie się z cechem budowlanym okaże się nieżyciowe, wówczas jest nadzieja utworzenia własnego cechu branżowego na woj. pomorskie.

W komunikatach zarządu odczytano komunikat R. C. Z. Z. o zgłoszeniu zapotrzebowania potrzebnych surowców dla kamieniarzy na rok 1949.

W dalszym ciągu członkowie z różnych miejscowości naszego województwa, żalili się na jeszcze całkiem nie wytępionych partaczy zawodowych. Ludzie ci nie tylko że odbierają pracę legalnym warsztatom kamieniarskim ale i odstawiają pracę o bardzo niskim poziomie zawodowym, szpecąc wygląd naszych cmentarzy.

Na zakończenie st. cechu p. Tutlewski podziękował wszystkim członkom cechu za szczerą współpracę dla dobra cechu i zawodu kamieniarsko-rzeźbiarskiego. Życzył on, by taką samą harmonijną współpracę wnieśli do swych cechów budowlanych, po tych słowach solwował zebranie hasłem „Cześć Kamieniarstwu!".

SKRZYNKA ZAPYTAŃ

ZAPYTANIE

W miesiącu marcu br. wynająłem 4-izbowe mieszkanie w stanie nieużywalnym z tym, że mogę je sobie własnym kosztem doprowadzić do użytku, włożyłem przeszło 78.000 zł. Umowa o najmie zawarta została na 3 lata, wysokość dzierżawy ustalono na 300 zł miesięcznie. Czy moje mieszkanie również podlegać będzie nowej ustawie w myśl ostatnio ogłoszonego dekretu?

ODPOWIEDŹ

Wydaje się, że mieszkanie jakie Pan obecnie zajmuje nie podlega przepisom dekretu. Dokładną informację będzie można udzielić dopiero po ogłoszeniu rozporządzenia wykonawczego, to jest na przyszły miesiąc.

ZAPYTANIE

Pracowniczka moja licząca 22 lata, która pracuje już 8 lat w zawodzie, ma zamiar usamodzielnić się. Egzamin czeladniczy złożyła w kwietniu 1947 r. Czy może ona być dopuszczona do egzaminu mistrzowskiego? Czy może uzyskać obecnie już kartę rzemieślniczą?

ODPOWIEDŹ

Nie ma przeszkód dopuszczenia jej do egzaminu mistrzowskiego, jeżeli może przedłożyć dowód pracy 8-letniej łącznie z nauką. Kartę rzemieślniczą może uzyskać i bez dyplomu mistrzowskiego.

ZAPYTANIE

Czy należy przypuszczać, że w najbliższej przyszłości tylko mistrzom wolno będzie prowadzić samoistne przedsiębiorstwo rzemieślnicze?

ODPOWIEDŹ

Ten postulat rzemiosła wzięty jest pod uwagę opracowaniu nowelizacji prawa przemysłowego. Spodziewać się należy ogłoszenia zmian o prawie przemysłowym na połowie przyszłego roku. W jakim stopniu postulaty rzemiosła będą uwzględnione okaże przyszłość.

ZAPYTANIE

W roku 1933 do 1939 ubezpieczony byłem w Ubezpieczalni Społecznej. Podczas okupacji i obecnie nie jestem ubezpieczony. Skończyłem w tym roku 65 lat. Czy przysługuje mi renta starcza?

ODPOWIEDŹ

Zgodnie z ustawą o ubezpieczeniu społecznym osoba, która osiągnęła 65 rok życia jest uprawniona do pobierania renty, jeżeli spełnione są warunki. Warunków jest kilka m. in. opłacenie pewnej ilości tygodni składkowych oraz nieprzedawnienie. Celowym jest zwrócić się w tej sprawie do Ubezp. Społecznej swego miejsca zamieszkania, która udzieli informacji niezbędnych dla wdrożenia postępowania.

Zapytanie.

Jestem członkiem komisji egzaminacyjnej dla czeladników. Przy ostatnim egzaminie miałem mały spór z przewodniczącym. Pragnę jednak dodatkowo wyjaśnić, kto z nas ma rację. Otóż jeden z kandydatów miał sztukę czeladniczą pierwszorzędnie wykonaną, ocenioną przez komisję jako bardzo dobrze. Technologia i materiałoznawstwo stało również na wysokim poziomie. Natomiast korespondencję i rachunki opanował, szczerze mówiąc, bardzo słabo. Ja uważam, że z tego kandydata będzie dobry rzemieślnik i, że braki w pisaniu i rachunkach uzupełni jeszcze z biegiem czasu. Przewodniczący komisji oraz delegat kurat. Okr. Szk. uważali, że kandydat z uwagi na słabe wiadomości z zakresu wiedzy elementarnej, powinien egzamin po 3 miesiącach z korespondencji i rachunków powtórzyć. W tym sensie zapadła też uchwała komisji większością głosów. Jakie jest zdanie redakcji. Czy mój pogląd jest słuszny, lub czy uchwała komisji jest uzasadniona?

Odpowiedź.

Komisja postąpiła słusznie. Jeżeli kandydat, jak Pan sam twierdzi, był bardzo słaby, to winien on po pewnym czasie egzamin powtórzyć w tych przedmiotach, jakie nie opanował. Jeżeli miał Pan jako członek komisji — do uchwały komisji, powziętej większością głosów zastrzeżenie, to należało do protokołu zgłosić sprzeciw, a w 7 dniach sprzeciw ten do zarządu Izby Rzemieślniczej zgłosić. Sprzeciw podany do protokołu powoduje wstrzymanie uchwały. To znaczy, że kandydat nie otrzymuje dyplomu. Sprzeciw rozstrzyga zarząd Izby, kierując się przy tym przepisami regulaminu.

KOMUNIKAT

Ministerstwo Aprowizacji zawiadamia, że Wydziały Aprowizacji Urzędów Wojewódzkich, Wydział Aprowizacji Zarządu Miejskiego m. Łodzi oraz Resort Przemysłu Handlu i Zaopatrzenia Zarządu Miejskiego m. st. Warszawy sprzedają używane opakowania po towarach z dostaw UNRRA takie jak: worki jutowe i płócienne, wańtuchy jutowe i płócienne, beczki, skrzynie, torby impregnowane itp.

Dane co do ilości i rodzaju oraz cen poszczególnych opakowań składowanych na terenie całego kraju można uzyskać w Ministerstwie Aprowizacji, Departament Artykułów Spożywczych, pokój 323, oraz w Wydziałach Aprowizacji poszczególnych Urzędów Wojewódzkich.

Izba Rzemieślnicza, Bydgoszcz.

Wymiana zezwoleń na prowadzenie pojazdów mechanicznych

Na podstawie rozp. Ministrów Komunikacji, Administracji Publicznej, Ziem Odzyskanych i Obrony Narodowej z dnia 15. 4. 1948 r. (Dz. U. R. P. nr 27/48, poz. 186) zarządzono wymianę dotychczasowych pozwoleń na prowadzenie pojazdów mechanicznych, wydanych na podstawie rozp. z dnia 27. 10. 1937 r. na nowe. Wymiany dokona do **30 czerwca 1949 r.** przy zastosowaniu pewnych zasad Powiatowa Władza Administracji Ogólnej właściwa według miejsca zamieszkania kierowcy. Przewiduje się kilka rodzajów pozwoleń, a przy wydawaniu nowych zostaną stare wycofane. Dotychczasowe pozwolenia tracą swą ważność z dn. 30 czerwca 1949 r.

Humor rzemieślniczy

U OPTYKA...

Wieśniak wchodzi do zakładu optycznego — wyjmując oprawę do okularów i recept lekarza, pyta się ile będzie kosztowało wprawienie dwóch szkieł. Optyk po dokładnym obliczeniu podaje cenę 600 zł.

Co? — rzecze wieśniak — tak drogo za te dwie małe szybki, kiedy 1 m² szkła kosztuje 500 zł.

U KAMIENIARZA...

Do kamieniarza przyszedł klient, któremu zmarła żona. Na grobie swej żony chce dać postawić pomnik w kształcie skały oraz tablicę, gdzie prócz nazwiska ma brzmieć następujący napis:

„Tu spoczywa moja żona, przywalona głazem — dla Jej spokoju i mojego razem".

INFORMATOR BRANŻOWY

OD REDAKCJI

Od dnia dzisiejszego wprowadzamy w naszym tygodniku nowy dział „Informator branżowy".

Wprowadzenie „Informatora branżowego" spowodowało na podstawie licznych zapytań naszych abonentów w biurze Okręgowego Związku Cechów i redakcji „Rzemieślnika Pomorskiego" o wykonanie różnego rodzaju prac rzemieślniczych.

Dotychczas wskazywaliśmy warsztaty w miarę naszych wiadomości, lecz utrudniało nam to w pracy, jak i bliższym określaniu czy przez nas podany warsztat jest w stanie wykonać pracę, którą osoby zainteresowane sobie życzyły. Niejednokrotnie nie byliśmy w stanie wskazać niektórych warsztatów.

Chcąc dać możność naszym Czytelnikom zorientowanie się, gdzie można dać pewne prace wykonać, oraz zaoferowanie swych prac, wprowadzamy z dniem dzisiejszym powyższy dział.

Zachęcamy zatem wszystkie warsztaty tak miejscowe, jak i zamiejscowe, o zgłoszenie swej firmy w „Informatorze branżowym". Cena za jednorazowe umieszczenie 200,— zł. Zgłoszenia należy kierować do redakcji na adres: „Rzemieślnik Pomorski", Bydgoszcz, Jagiellońska 10 I ptr.

Chcesz punktualnie

i bez przerwy otrzymywać

„Rzemieślnika Pomorskiego"

opłacaj regularnie za abonament

KOMUNIKAT

Bydgoska Spółdzielnia Krawców, Kuśnierzy i Czapników uprasza swoich udziałowców

o uregulowanie wpłat na udział.

Od 1 września rabatu udzielać będziemy tylko na pełne wpłacone udziały.

Zarząd

Zapisy uczni

Zapisy do Publ. Średnich Szkół Zawodowych młodzieży, która uczy się w rzemiośle, przemyśle, spółdzielczości, biurowości i handlu, oraz ekspedientki odbywające swą 3-letnią praktykę w rzeźnictwie, piekarnictwie i cukiernictwie, przyjmują kancelarie szkół przy ul. Konarskiego 2 i 5 oraz Jagiellońskiej 9 do 31 sierpnia br. w godzinach od 9 do 12.

Przy zapisie należy przedłożyć:

1. metrykę urodzenia,
2. ostatnie świadectwo szkolne,
3. zaświadczenie z miejsca pracy.

Zagubione dokumenty

Unieważniam zagubione świadectwo egzaminu czeladniczego w rzemiośle kowalskim złożonego w dniu 15. 10. 1934 r. w Czersku na nazwisko Plata Franciszek, urodzony dnia 2. 1. 1913 r. w Rudzinach.

* * *

Unieważniam zagubione świadectwo egzaminu czeladniczego w rzemiośle ślusarskim złożonego w dniu 15. 7. 1926 r. w Chełmnie, na nazwisko Żakowicz Bronisław, urodzony dnia 1. 10. 1906 r. w Chełmnie.

* * *

Unieważniam zagubione świadectwo egzaminu czeladniczego w rzemiośle siodlarskim złożonego w dniu 12. 1. 1925 r. w Więcborku, na nazwisko Pilarski Jan, urodzony 21. 3. 1907 r. w Zabartowie.

* * *

Unieważniam zagubione świadectwo egzaminu czeladniczego w rzemiośle zduńskim, złożonego w dniu 19. 10. 1929 r. w Grudziądzu na nazwisko Nikołajski Kazimierz, urodzony dnia 1. 3. 1912 r. w Toruniu.

* * *

Unieważniam zagubione świadectwo egzaminu czeladniczego w rzemiośle ślusarskim, złożonego dnia 2. 4. 1948 r. we Włocławku na nazwisko Bieliński Józef, urodzony dnia 3. 3. 1928 r. we Włocławku.

Zezwala się na przedruk artykułów z podaniem źródła.

„Rzemieślnik Pomorski" — redaguje kolegium. Wydawca: Związek Cechów w Bydgoszczy, ul. Jagiellońska 10
Redakcja i Administracja: Bydgoszcz, Jagiellońska 10, tel. 24-63. Administracja przyjmuje interesantów codz. od godz. 10 do 13.
Redakcja czynna codziennie (oprócz soboty) od godz. 10 do 12-tej. Konto czekowe PKO Bydgoszcz VI-340
Abonament: miesięcznie — 50 zł, kwartalnie — 150 zł. Ceny ogłoszeń: 15 zł za 1 mm 1-szpaltowy.
Drukarnia Spółdz. Wyd. „Zryw" z o. u., Bydgoszcz 5615 — E-48156/48